

Starý človek a dvanásť oviec

Počúvajte, deti! Idem vám rozprávať rozprávku, akej ste ešte nepočuli; aleže dajte pozor, aby ste si ju dobre zapamätali.

Nuž mal raz jeden chudobný otec troch synov, s ktorými sa veľmi psoťne živil. Hockedy im prišlo tak, že si už ledva životy obrániť mohli. Tu raz zavolá otec všetkých troch dovedna a takto k nim prerečie:

"Synovia moji drahí, my takto konečným koncom nenabudneme, ale musíme pohynúť, ak len inakším spôsobom nezaratujeme sa medzi ľuďmi. Ja som si to tak premyslel, aby dajeden z vás šiel do sveta, azdaže dač vyslúži, čím si aspoň na čas biedu odtisneme. Čože vy poviete na to?"

"Čože by sme povedali," ohlásili sa synovia, "my pristávame na vás a pôjdeme trebárs aj všetci."

Ale ich otec nechcel pustiť všetkých naraz, že vraj čo by si on starý doma osamote počal. Vypravili teda najskôr toho najstaršieho.

Ide ten najstarší syn, ide neboráčik dlho, a o živej duši nikde ani chýru, ani slychu. Navela sa stretol s jedným staručkým.

"Kdeže ideš, syn môj," povedá, "kde?"

"A veru, starý tatko, sme traja bratia v dome so starým otcom a veľmi sme chudobní, nuž som sa ja pustil do sveta hľadať si dáku službičku."

"Dobre, syn môj, dobre," povie na to staručký; "aj u mňa by sa ti našla služba, ak by si mal vôľu."

"Nuž a čože by ste mi dali za robotu?"

"Nič inšie, syn môj, len dvanásť oviec pást'. Ved' ovce pást' znáš?"

"Znám, starý tatko, znám."

"No, keď znáš, pod' so mnou!"

A pobral sa za staručkým človečikom.

Hneď na druhý deň pojal staručký sluhu a zaviedol ho k tým svojim dvanástim ovciam.

"No," povedá, "syn môj, toto sú tie moje ovce; takže mi ich, hlad'že, dobre pas a nepusť ich z očí; ved' ti ja za tvoje ustávanie statočne zaplatím. A nezaháňajže ich dáko, len ich slobodne pusť, nech idú, kde sa im len páči; ved' sa ti ony budú samy pást'. Tu máš túto kapsičku; tam si nájdeš, čo ti treba. A na ty aj túto píšťalku, na tej si môžeš preberať."

Sluha vyviedol ovce na pašu a pískajúc na píšťalke šiel len tak z nohy na nohu za nimi, kadiaľ sa mu roz-pásali, až pomaličky prišli ku jednej rieke. Tu milé ovce rozbehli sa rovno do vody a preplávali na druhý breh. Sluha by bol rád za nimi, ale sa mu nedalo; rieka bola široká a veľmi hlboká. Nuž tu v strachu o ovce pustil sa do plaču, čo bude robiť, keď sa mu nevrátia. Dlho chodil hore-dolu brehom a pozeral smutný na druhú stranu. Potom sa prevalil na zem a pekne krásne zaspal a spal, iba pred večierkom sa prebudil. Ako sa prebudil, prvé mu bolo pozrieť na druhý breh, a hľa, milé ovce blížili sa práve ku brehu i pekne-krásne preplávali naspäť.

"Ach, chválaže ti, milý panebože, keď ste sa mi len šťastne vrátili!"

Tak si vzdychol a veselo pískajúci šiel zasa pomaly za ovcami až k samému domu.

Tu ho ten staručký už chvíľu vyzeral.

"No," povedá, "či si mi tie ovce napásol?"

"Veru som ich, starý tatko, napásol!"

"Nuž a akože sa ti vodilo? Nože mi, no, dačo vykladaj!"

Sluha vyrozprával všetko, ako sa mu vodilo; že pekne išiel pískajúc na píšťalke za ovcami až k jednej rieke; tam že mu ovce cez vodu prešli a ta kdesi odišli a on že nijakým činom prejsť nemohol; že potom veľmi plakal a v trapiach usnul, a večer, keď sa prebudil, ovce už dobre napasené cez vodu prechádzať videl; ale že on veru nezná, kde sa tak dobre napásli, ani kde chodili.

"No, dobre, syn môj, dobre," riekol staručký. "A teraz mi povedz, čo chceš za tú službu, lebo ti už rok vyšiel. Dám ti, čo si vyvolíš: či spasenie večné a či penazir

A sluha mu na to odpovedal:

"Hej, starý tatko, veru by bolo treba aj toho spasenia večného; ale my sme veľmi chudobní, nuž nám dajte radšej len tých peňazí!"

Nuž mu dal tých peňazí, koľko si len uniesol.

Ako prišiel domov, všetci sa mu veľmi zaradovali, lebo vyslúžil pekný peniaz.

Nezadlho vypravili zas toho stredného, a tomu sa všetkým činom tak vodilo, ako tomu najstaršiemu.

Naostatok vybral sa aj ten najmladší a vravel:

"Keď sa vám tak dobre vodilo, i ja ešte skúsím šťastia!"

Zachytil sa tou istou cestou, ktorou chodili jeho bratia, a idúci rozmýšľal i tak i tak, ako mu to bude v tom svete. Zrazu stretne sa aj on s tým staručkým človečikom.

"Kdeže ideš, syn môj," rečie stavec, "taký zamyslený, kde?"

"Ach, kdeže idem, starý tatko! Idem do sveta, hľadať si u dobrých ľudí dáku službičku. Doma sme traja bratia s otcom už starým a nemáme sa ako prežiť. Nuž už dvaja starší bratia boli v službe, každý doniesol peňazí; teraz ale zachytil som sa ja probovať šťastia."

"Dobre, syn môj, dobre," hovorí staručký. "Aj u mňa by sa ti našla služba, ak by si chcel prísť."

"Ozajže by nechcel, ba veru chcel; len by som sa do takej práce rozumel, akú by ste mi dali."

"Či ovce pásť znáš?"

"Znám, starý tatko, znám."

"No, keď znáš, pod' so mnou!"

A zaviedol ho ta, kde býval.

Na druhý deň ráno pojal staručký sluhu a zaviedol ho k tým svojim ovciam.

"No," povedá, "syn môj, toto sú tie moje ovce. Dvanásť ich je, ako vidíš. Táže mi ich dobre pas a nespust' ich z očí; ved' ti ja statočne zaplatím. Ale ich dáko ne-zaháňaj, len ich pust' slobodne, kadial' sa im samým páčiť bude. A tu máš túto kapsičku aj s touto píšťalkou, pískaj si za ovcami."

Sluha zabral sa s ovcami a tie pekne šli svojou cestou; ani sa mu nerozbehúvali, ani nič, a on len pomaly za nimi pískajúci na píšťalke. Tu prišli k rieke a milé ovce schytili sa a rovno do vody. Ale najmladší brat nerozmýšľal veľa. Chytrý zachytil sa jednej ovci za rúno a pekne-krásne preplával s ňou na druhý breh. A zas len obďaleč pískajúci na píšťalke vykračoval za tými ovcami.

Čosi-kamsi prišli ovce na jednu lúku a na lúke tráva taká až do pásu a v nej plno oviec, ale také chudé ako len tie chrty.

"Ach," pomyslel si ten najmladší brat, "milý mocný bože, čože je to za príčina, že sú tie ovce také chudé v takejto utešenej trávě?"

A zas len šiel za tými ovcami, lebo sa tie tam ani neobzreli, ale akoby ich bol na povrázku viedol, šli ďalej na druhú lúku, na ktorej trávička len veľmi malá rástla, ale musela byť veľmi užitočná, bo ovce, čo sa na nej pásli, boli také krásne, také utešené, akoby ich z tisíc krídlov po jednej navyberal. Tu sa aj tých dvanásť oviec zastavilo a pásli sa, že to bola len milá vec na ne pozerat'. A kde sa tie ovce len pohli, jedno veľmi milé vtáča všade poletúvalo nad nimi. Keď sa tie ovce už napásli, obrátili sa samy od seba a pobrali sa pomaly tou istou cestou, ktorou boli prišli. Tak prišli zas k tej rieke, a keď prechodili cez vodu, najmladší brat zachytil sa jednej za rúno a tak prešiel na druhý breh. Pred samým večierkom navrátil sa s dobre napasenými ovcami domov. Staručký ho už chvíľu vyzeral.

"No," povedá, "či si mi ovce dobre napásol?"

"Veru som ich, starý otec, chvalabohu, dobre!"

"Nuž a či si môj príkaz zachoval? Akože sa ti vodilo? Nože mi, no, voľačo vykladaj!"

"Ej, veru som zachoval všetko tak, ako ste mi prikázali, lebo som ja za ovcami všade len obďaleč pomaličky išiel."

A potom vyrozprával všetko, ako sa mu prihodilo: ako sa prepravil cez tú vodu, ako tam prišli na lúku, kde tráva bujná, ale ovce chudé, a že jeho ovce tam sa ani nezastavili; ako šli rovno na druhú lúku, kde tráva bola len maličká, ale sa ovce veľmi dobre napásli. A že ich naveky jedno veľmi utešené vtáča obletúvalo.

"No, dobre, syn môj, dobre," pochválil ho staručký; "spokojný som s tebou. Teraz mi už len povedz, čo si žiadaš za tú službu, lebo ti už rok vyšiel. Dám ti, čo si vyvolíš; či spasenia a či peňazí?"

"Ach, starý tatko," povie na to sluha, "pravda, že sme traja synovia s otcom už starým a sme veľmi chudobní; ale ved' už starší bratia dačo vyslúžili, už sa azda dáko ta vyživíme: dajte vy mne len toho spasenia."

"Dobre, syn môj drahý," potľapkal ho staručký; "keď si žiadaš spasenia, máš ho mať, lebo si ty statočný človek, ktorému je spasenie viacej ako peniaze. A krém toho dostaneš ešte aj peňazí. Vidíš, syn môj drahý, ja som Kristus; tých dvanásť oviec, čo si pásol, to sú moji dvanásti učedníci; tá lúka s bujnou trávou je rozkoš svetská a tie chudé ovce na nej sú synovia sveta tohoto; tá lúka s tou drobnou trávou je cnosť a tie utešené ovce sú ľudia statoční. Ako na tamtej lúke úžitku žiadneho niet, tak je na tejto druhej veliký. A vtáča, čo ponad ovcami poletúvalo, som bol ja; lebo ja som s mojimi učedníkmi naveky."

Takto vykladal ten staručký človečik. Potom požehnal toho najmladšieho brata a dal mu aj peňazí, koľko si len uniesol.

Tak, Ma, najmladší brat pre svoju statočnosť dostal aj spasenia aj peňazí, a jeho bratia len peňazí, lebo sa tým len peniaze žiadali.